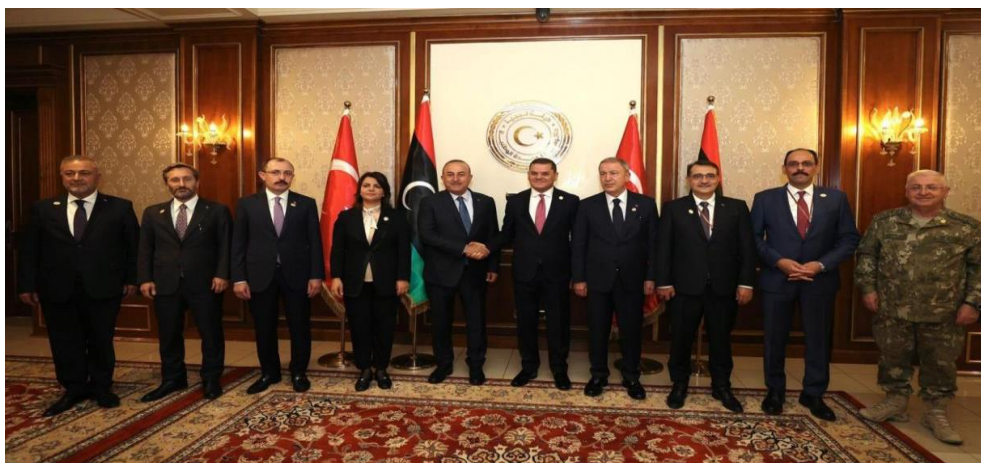

Η Ύβρις της Τουρκίας , η Άτη , η Νέμεσις και η Αναμενόμενη Τίσις

Μπαλτζώης Ιωάννης*

Η ύβρις ήταν βασική και ουσιαστική ηθική έννοια της κοσμοθεωρίας των αρχαίων Ελλήνων. Έτσι, όπως παρουσιάζεται στην αρχαιότερη της μορφή, με το σχήμα φιλοσοφίας-αλληγορίας ύβρις-άτη-νέμεσις-τίσις, μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε ότι οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως η ύβρις, συνήθως προκαλούσε αργά η γρήγορα την επέμβαση των Θεών. Και όπως φαίνεται από πλείστα ιστορικά παραδείγματα το ηθικό αυτό αξίωμα ισχύει μέχρι σήμερα. Μένει να δούμε αν εφαρμοστεί και στο παιχνίδι του Ερντογάν στη Λιβύη...

Από την κλασική εποχή και μετά και όπως πιστεύεται μέχρι σήμερα, σε πολλές περιπτώσεις οι έννοιες ύβρις, άτη, νέμεσις φαίνεται να αποκτούν στη συνείδηση των ανθρώπων ισοδύναμη σημασία, δηλαδή αυτήν της θείας τιμωρίας (τίσις) προς τον υβριστή, αργά η γρήγορα. Ας δούμε τι ακριβώς σημαίνουν οι έννοιες αυτές, όπως αναφέρονται στο Liddell & Scott, “Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας”.

Η **Ύβρις** είναι στην κλασική ελληνική ηθική και θρησκευτική σκέψη, η οίηση, η αλαζονεία, η οποία υποδηλώνει ασέβεια και περιφρόνηση του μέτρου και των ορίων που διέπουν τις ανθρώπινες πράξεις στο πλαίσιο της τάξης του σύμπαντος. Είναι η αμαρτία στην οποία είναι περισσότερο επιρρεπείς οι ισχυροί και προικισμένοι

άνθρωποι. Η Άτη είναι η σύγχυση, ο παραλογισμός, η απερισκεπτη παρόρμηση που προκαλείται από πλάνη, τύφλωση.

Η **Νέμεσις** είναι αρχαιότατη θεότητα, που προσωποποιεί την έννοια της δικαιοσύνης, της αποκατάστασης της τάξης (όπου και όταν αυτή διαταράσσεται) και της ανθρώπινης μοίρας.

Η **Τίσις** είναι η απότιση, η ανταπόδοση, η εκδίκηση με τιμωρία και η συντριβή-καταστροφή του υβριστή. Έτσι, ο υβριστής διαταράσσοντας την τάξη του σύμπαντος, εγγυητής της οποίας είναι ο Θεός (ο Ζευς στην αρχαιότητα), προκαλεί πάντοτε τη μήνιν των θεών. Η παραπάνω φιλοσοφία-αλληγορία περιβλήθηκε με τον θρησκευτικό μανδύα για να αποκτήσει σεβασμό, ισχύ, και διαχρονικότητα. Κρύβει, όμως, ως φυσική νομοτέλεια, την ισορροπία της φύσης και την αρμονία της ζωής των ανθρώπων μέσω της δικαιοσύνης και του μέτρου.

Η νέα Τουρκία του Ερντογάν

Ο πρόεδρος της Τουρκίας έχει πετύχει να εγκαθιδρύσει ένα προσωποπαγές καθεστώς διακυβέρνησης, ενός ανδρός αρχή, μια “νομιμοφανή δικτατορία”, όπου ως νέος Λουδοβίκος ΙΔ', μπορεί πλέον και αυτός να λέει “Το κράτος είμαι εγώ”. Έτσι, ο Ερντογάν, κυρίαρχος πλέον του πολιτικού σκηνικού στην Τουρκία και έμπορος αλαζονικών, μεγαλοϊδεατικών, εθνικιστικών αντιλήψεων, ομού με θρησκευτικές ιδεοληψίες, έχει προ πολλού ξεδιπλώσει τις μύχιες γεωστρατηγικές αυτοκρατορικές επιδιώξεις της Τουρκίας, με σκοπό να επιτύχει το ακατόρθωτο για τους προκατόχους του.

Σε έναν πολυπολικό κόσμο που τώρα διαμορφώνεται, ο Ερντογάν έχει βάλει σκοπό την δημιουργία μιας νέας Τουρκίας, αρχικά σε μια μεγάλη περιφερειακή, αυτόνομη και κυρίαρχη δύναμη στην περιοχή της (χαρακτηριστική η στάση της στον πόλεμο της Ουκρανίας). Σε δεύτερη φάση η τελική επιδίωξη του σουλτάνου είναι να καταστήσει την Τουρκία την πέμπτη παγκόσμια δύναμη, μετά τις ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα και Ινδία, όπως έχει αναλύσει εξαιρετικά, ο αναπληρωτής καθηγητής της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων Κωνσταντίνος Γρίβας.

Ο δεύτερος παράγοντας που εξέθρεψε και γιγάντωσε την τουρκική εθνικιστική βουλμία ήταν η χρόνια ανοχή και η αφωνία των μεγάλων δυνάμεων και των δυτικών κρατών, στις κατάφορες παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου από την Τουρκία. Θυμίζουμε τις παραβιάσεις εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων χωρών με εισβολές σε τρία κράτη (Ιράκ, Συρία, Κύπρος), τις παράνομες διεκδικήσεις και

την βούλα του ψευτομνημονίου με την Τρίπολη, τις απειλές πολέμου, με παρεμβάσεις στα εσωτερικά άλλων κρατών και με πρωτοφανείς απειλές και προσβολές ακόμη και σε ηγέτες άλλων κρατών. Επίσης, μην ξεχνάμε και την εργαλειοποίηση του μεταναστατευτικού-προσφυγικού και τόσα άλλα. Συνεπώς, χάθηκε κάθε μέτρο και ηθική τάξη ώστε η Τουρκία να εκτροχιασθεί πλήρως.

Υπερεκτίμηση δυνατοτήτων

Στο τελευταίο επεισόδιο, που μας αφορά άμεσα, είναι το θέμα της Λιβύης, με το επεισόδιο που στήθηκε με την επίσκεψη του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών στην Τρίπολη. Ως γνωστόν, η Τουρκία θεωρεί επιτυχία της την εμπλοκή της στην Λιβύη, την διάσωση της κυβέρνησης Σαράζ και φυσικά την υπογραφή των παράνομων μνημονίων Άγκυρας-Τρίπολης (για τις θαλάσσιες ζώνες και την ασφάλεια) συνέχεια των οποίων είναι και οι τελευταίες παράνομες συμφωνίες που υπέγραψε με την μεταβατική κυβέρνηση.

Η Τουρκία θεωρεί μεγάλη νίκη της την υπογραφή των σχετικών συμφωνιών (που για όλον τον κόσμο, είναι ανυπόστατες). Πόσο μάλλον που οι τελευταίες υπεγράφησαν από μία μεταβατική κυβέρνηση, η οποία δεν έχει την παραμικρή νομιμοποίηση για να υπογράψει διακρατικές συμφωνίες! Ειδικά βλέπουμε πως η παράνομη συμφωνία για την ΑΟΖ με την Τρίπολη, χρησιμοποιείται για να υπενθυμίζει τις διεκδικήσεις της στην ανατολική Μεσόγειο, μέχρι νοτίως της Κρήτης, εξαφανίζοντας ελληνικά νησιά και κυριαρχικά δικαιώματα.

Ο Ερντογάν θεωρεί, λόγω της αλαζονείας και της γενικότερης διεθνούς ασυλίας του, ότι η Τουρκία είναι τόσο απαραίτητη και ο ίδιος τόσο μεγάλος ηγέτης, που μπορεί να συνομιλεί με ίσους όρους και να παίζει με όλες τις μεγάλες δυνάμεις, επιβάλλοντας τις απόψεις του. Βέβαια, η πρώτη συνέπεια των νέων επιθετικών του κινήσεων ήρθε με την διακοπή των διερευνητικών συνομιλιών με την Αίγυπτο, που αποφάσισε το Κάιρο. Διότι η Λιβύη δεν είναι Συρία.

Στην Λιβύη συγκεντρώνονται και συγκρούονται συμφέροντα μεγάλων δυνάμεων (ΗΠΑ, Ρωσία, Αίγυπτος, Γαλλία, Ιταλία) που δεν μπορούν να ανεχθούν εσαεί το ενεργειακό και γεωπολιτικό παίγνιο μιας βουλμικής, άφιλης, αναθεωρητικής, απείθαρχης και επικίνδυνης τελικά Τουρκίας. Ούτε μπορεί να γίνει ανεκτό εσαεί το παιχνίδι της και στο ίδιο το εσωτερικό της Λιβύης, έστω και αν η Τουρκία έχει αποκτήσει διαύλους και με το αντίπαλο στρατόπεδο της Τρίπολης, την Βεγγάζη. Οι δηλώσεις του στρατηγού Χαφτάρ, κατά την συνάντησή του με τον Νίκο Δένδια (που ζήτησε επιτακτικά εκλογές στην Λιβύη

μέχρι τον Ιανουάριο, αλλιώς προειδοποίησε με “νέες δράσεις”) είναι χαρακτηριστικές. Τις εκλογές απορρίπτουν οι εγκάθετοι της Τουρκίας στην Τρίπολη, εξυπηρετώντας την Άγκυρα.

Νέμεσις και Τίσις

Η Τουρκία σαν κρατική οντότητα, λόγω γεωγραφικής θέσης, έκτασης, οικονομίας, πληθυσμού είναι πολύ μεγάλο μέγεθος και έχει μεγάλη γεωπολιτική αξία. Είναι μέλος του NATO, με τον δεύτερο μεγαλύτερο στρατό (μετά τις ΗΠΑ), με ανθούσα αμυντική βιομηχανία, που είναι σε θέση να εξασφαλίζει περίπου το 70% των αμυντικών της εξοπλισμών. Είναι μια τεράστια οικονομική και εμπορική δύναμη, με μεγάλη και βαριά βιομηχανία, που όλοι οι μεγάλοι κρατικοί δρώντες θα ήθελαν να έχουν σχέσεις και συμμαχίες. Ένας επιπλέον λόγος για αυτό είναι και η τεράστια γεωπολιτικής της αξία (έλεγχος Στενών Ελλησπόντου, γειτνίαση με Μέση Ανατολή, με Ρωσία και με τους ενεργειακούς πόρους Ανατολικής Μεσογείου και Μέσης Ανατολής).

Ο Ερντογάν, ως ο απόλυτος ηγέτης της χώρας επί 20 χρόνια και ως ο εκφραστής της τουρκικής εθνικής στρατηγικής, είναι αυτός που με την πολιτική του μπαγκέτα συντονίζει τα πάντα και κατευθύνει τα πάντα στην σημερινή Τουρκία. Ο πρόεδρος της Τουρκίας είναι ο υπεύθυνος για αυτά που συμβαίνουν σήμερα. Είναι αυτός που κατέστησε την Τουρκία, ένα κράτος επιθετικό, αναθεωρητικό, με ακραίο ισλαμιστικό υπόβαθρο, ένα κράτος άρπαγα εις βάρος άλλων κρατών, ένα σημερινό κράτος “πειρατή”, που βυσσοδομεί κατά του διεθνούς δικαίου, της έννομης παγκόσμιας τάξης, που διεκδικεί τα πάντα. Το ερώτημα είναι αν ο “σουλτάνος” της Τουρκίας, με την άκρατη προσωπική φιλοδοξία να γίνει ο νέος και μεγαλύτερος Ατατούρκ, θα διαπράξει (αν έχει θολώσει πλήρως) σύμφωνα την αρχαιοελληνική φιλοσοφική αντίληψη και κοσμοθεωρία, την υψίστη ύβριν. Έτσι η νέμεσις είναι επιβεβλημένη, ώστε να υποστεί την τίσι (καταστροφή). Την προσωπική τίσι του προέδρου Ερντογάν και όχι της Τουρκίας, όπως έχουμε δει σε πολλούς παντοδύναμους ηγέτες κρατών, οι οποίοι υπέστησαν τελικά την τίσι.

Βέβαια, μπορεί ο Ερντογάν να υπερεκτιμά ικανότητες του (προσωπικές, στρατιωτικές, οικονομικές, εθνικές, πολιτικές) και να συμπεριφέρεται με βίαιο, αλαζονικό, επιθετικό και άνευ μέτρου προσβλητικό τρόπο, αλλά, φροντίζει τελευταία **να κλείνει τα διεθνή μέτωπα** που άνοιξε με την νέο-οθωμανική πολιτική του (με εξαίρεση φυσικά πάντα την Ελλάδα και Κύπρο και όπως φαίνεται και την Αίγυπτο). Μένει, λοιπόν, να δούμε αν θα επαληθευτεί η αρχαιοελληνική κοσμοθεωρία...

****Ο Ιωάννης Μπαλτζώης είναι Αντιστράτηγος έ.α. , με Μεταπτυχιακό M.Sc. από το ΕΚΠΑ, πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών***